

TRADYCYJNE SMAKI KARPAT

DZIEDZICTWO POGRANICZA
NA RZECZ ROZWOJU

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

CEL OGÓLNY PROJEKTU

Ocalenie od zapomnienia i upowszechnienie wiedzy
o tradycyjnych produktach kulinarnych i winiarstwach
pogranicza polsko-słowackiego

CELE SZCZEGÓŁOWE PROJEKTU

- Zapoznanie turystów, mieszkańców, przedsiębiorców, instytucji i organizacji z produktami regionalnymi i winiarskimi z terenu pogranicza
- Promocja oferty turystycznej pogranicza przez udział w targach
- Zwiększenie zainteresowania dziedzictwem pogranicza polsko-słowackiego

ETAPY PROJEKTU

1. EKSPOZYCJA PROMOCYJNA DZIEDZICTWA KULINARNEGO I WINIARSKIEGO
POGRANICZA POLSKO-SŁOWACKIEGO NA XXVI FORUM EKONOMICZNYM W KRYNICY
2. WARSZTATY „SMAK TRADYCJI” DOTYCZĄCE DZIEDZICTWA KULINARNEGO
I WINIARSKIEGO POGRANICZA POLSKO-SŁOWACKIEGO
3. OPRACOWANIE PRODUKTU TURYSTYCZNEGO CARPATHIA&SLOW BESKID WRAZ Z
FOLDEREM WIZERUNKOWYM

EKSPOZYCJA PROMOCYJNA DZIEDZICTWA KULINARNEGO I WINIARSKIEGO POGRANICZA POLSKO-SŁOWACKIEGO NA XXVI FORUM EKONOMICZNYM W KRYNICY

Gości biorących udział w wydarzeniu zaprosiliśmy do degustacji regionalnych przysmaków, wśród których znalazły się m.in. czekolady ChocoWine inspirowane winem, wina z salonu Win Karpackich, sery kozie z rodzinnego gospodarstwa EKOLOGICZNEGO „FIGA”,

100% SOKI I JABŁKA Z GOSPODARSTWA ROLNEGO ANDRZEJA URBANKA,
CHLEBY Z PIEKARNI MAREK KIEŁTYKA,
SUSZONE OWOCE I WARZYWA ORAZ HERBATY Z EKOLOGICZNYCH POLSKICH OWOCÓW WYPRODUKOWANE PRZEZ FIRMĘ BECLA,

WYTWORY ARTYSTÓW Z
UKRAINY I POLSKI, M.IN.
LNIANE PRODUKTY Z
MANUFAKTURY LNIANY
ŚWIAT, SERY, NALEWKI I
PRZETWORY Z RUMUNII....

WARSZTATY „SMAK TRADYCJI” DOTYCZĄCE DZIEDZICTWA KULINARNEGO I WINIARSKIEGO POGRANICZA POLSKO-SŁOWACKIEGO

- 2 EDYCJE (W POLSCE I NA SŁOWACJI)
- 60 UCZESTNIKÓW ŁĄCZNIE
- DEGUSTACJE REGIONALNYCH POTRAW I PRODUKTÓW
- ZWIEDZANIE LOKALNYCH ATRAKCJI TURYSTYCZNYCH
- POZNANIE REGIONALNEJ KULTURY I HISTORII REGIONU
 - EKSPERCI Z BRANŻY
 - PANELE DYSKUSYJNE

WARSZTATY 8-11.01.2017

w POLSCE

WARSZTATY 22-25.01.2017 NA SŁOWACJI

OPRACOWANIE PRODUKTU TURYSTYCZNEGO CARPATHIA&SLOW BESKID WRAZ Z FOLDEREM WIZERUNKOWYM

+ GOTOWE PROPOZYCJE WYCIECZEK

+ OPISY NAJWAŻNIEJSZYCH ATRAKCJI REGIONU

+ WERSJA POLSKA I SŁOWACKA

+ KALENDARIUM WYDARZEŃ

+ PROFESJONALNE ZDJĘCIA

+ CIEKAWE OPISY

+ DOSTARCZENIE FOLDERU WRAZ Z PRODUKTEM TURYSTYCZNYM DO 100

+ INSTYTUCJI PUBLICZNYCH I PRYWATNYCH

SPIS TREŚCI

- Produkt turystyczny - strona 3
- TOP 10 - strona 8
- Sanktuaria pielgrzymkowe i drewniane świątynie - strona 14
- Turystyka rowerowa - strona 20
- Dla miłośników jazdy konnej - strona 22
- Góry dla aktywnych - strona 24
- Narciarstwo biegowe, zjazdowe i turystyczne - strona 29
- Enoturystyka - strona 31
- Turystyka kulinarza - strona 33
- Zamki, pałace, dwory - strona 35
- Via Artistica - Rękodzieło, pamiątka z podróży, sztuka - strona 37
- Militaria i wojenne cmentarze - strona 40
- Dla miłośników etnografii - strona 42
- Turystyka samochodowa - strona 45
- Tradycje przemysłu naftowego - strona 47
- Judaica - strona 49
- Miejsca przyjazne zwierzętom - strona 51
- Turystyka dla seniorów - strona 52
- Dla rodzin z dziećmi - strona 55
- Kalendarium najciekawszych wydarzeń kulturalnych w regionie - strona 58
- Obiekty noclegowe i gastronomiczne - strona 62

Wydawca: Fundacja ENO Carpathian

Tłumaczenia: Józef Jurcisin

Skład: Moth Studio Filmu Animacji Reklamy i Grafiki Komputerowej Michał Szulik

Druk: Technikolor

Nakład: 5 000

Wydrukowano w Polsce

Kombornia 2017

ENOTURYSTYKA

Enoturystyka jest formą turystyki dziedzictwa kulturowego i kultury współczesnej. Turystyka winiarska, czyli enoturystyka (z greckiego oinos - wino) nawiązuje do tak ważnego elementu życia człowieka jakim jest przygotowanie i delektowanie się napojem szczególnym jakim jest wino. Ta forma turystyki staje się obecnie moda-nym sposobem spędzania wolnego czasu i jest najszybciej rozwijającą się gałęzią światowego przemysłu turystycznego.

Na pograniczu polsko-słowackim turysta może odwiedzić miejsca związane z produkcją wina (winnica, przetwórnia, gospodarstwo winiarskie), bądź uczestniczyć w imprezie o profilu winiarskim np. degustacje, różnego rodzaju prezentacje win, święta winiarskie. W turystyce winiarskiej ważna jest otwartość uczestników na zdobywanie wiedzy związanej z winem, jego produkcją i szeroko pojętą kulturą winiarską.

Zapraszamy do wyjazdów enoturystycznych, które oferują takie atrakcje jak:

- degustacje i poznanie nowych win oraz ich zakup,
- możliwość poznania wina w połączeniu z tradycyjną, regionalną kuchnią pogranicza,
- wyjątkowa, niepowtarzalna atmosfera miejsc i regionu, w którym powstaje wino,
- zdobycia informacji o konkretnym winie i jego producentie,
- wypoczynek, ucieczkę za miasto oraz wspólne spędzanie czasu z rodziną, partnerem lub przyjaciółmi,
- poszerzenia wiedzy o winie i winiarstwie podczas rozmów z winiarzami,
- doświadczania wyjątkowości wglądu w sekrety winiarskie.

Nasi goście interesują się nie tylko samym winem, ale również historią jego po-wstawania. Oferujemy enoturystom rozmaite programy edukacyjne, od krót-kiej wycieczki z przewodnikiem, aż po specjalistyczne kursy o tematyce wi-niarskiej. Program zwiedzania zazwyczaj obejmuje spacer po winnicy i wizytę w piwnicy produkcyjnej, z omówieniem zagadnień związanych z uprawą winorośli i powstawaniem wina. Punktem kulminacyjnym jest oczywiście degustacja, a im-preza będzie prowadzona osobiście przez winiarza, zajmującego się w danym miej-scu produkcją wina.

Podstawową atrakcją enoturystyczną, oferowaną praktycznie we wszystkich dużych i małych gospodarstwach winiarskich otwartych dla odwiedzających są specjalnie organizowane, komentowane degustacje. Dzisiaj większość winnic po obu stronach granicy posiada już odpowiednio przygotowane salki degustacyjne, mieszczące od kilku do kilkudziesięciu osób. Degustacja może być oferowana jako samodziel-na, odpłatna impreza, lub jako część szerszej oferty turystycznej

Zdj. Grzegorz Zarzyka

Zdj. Salon Wini Karpackich

Dobra degustacja wymaga starannego przygotowania. Winiarze zadbają o wygodne miejsce, zapewnią odpowiednie kieliszki, wodę i przekąski, zadbają o właściwą temperaturę podawanych próbek. Spotkacie się Państwo z osobami, które są osobiście zaangażowane w uprawę winorośli i wyrób wina i są w stanie odpowiedzieć na różne pytania dociekliwych degustatorów. Wielość atrakcji turystycznych, niezwykle cenne zabawki, piękno jeszcze często nieskażonej przyrody to znakomite uzupełnienie oferty enoturystycznej.

TOP 10

Poniżej prezentujemy zestawienie miejsc i obiektów, które naszym zdaniem są szczególnie godne polecenia. Dobierając poszczególne punkty do tej listy tzw. „TOP 10”, chcieliśmy, aby zawierała ona możliwie szerokie spektrum z różnych dziedzin atrakcji turystycznych. Choć jednocześnie mamy świadomość, że jest to tylko jedna z optymalnych propozycji dziesięciu miejsc, które koniecznie trzeba tu zobaczyć.

1. Bóbrka – Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza

Muzeum Przemysłu Naftowego i Gazowniczego im. Ignacego Łukasiewicza znajduje się w Bóbrce koło Krosna. Spacerując alejkami pośród lasu zobaczymy i poczujemy woń ropy naftowej w stanie naturalnym, przyjrzymy się konstrukcji XIX-wiecznych szybów naftowych czyli tzw. kopankom. Zajrzymy także do dawnego warsztatu, kuźni i tzw. Domu Ignacego Łukasiewicza, gdzie mieściła się administracja kopalni. Kopalnia założona została w 1854 r., o czym świadczy napis na kamiennym obelisku ufundowanym przez Ignacego Łukasiewicza. Jest tym samym pierwszą kopalnią ropy naftowej na świecie. Kopalnię założono z inicjatywy Ignacego Łukaszewicza i Tytusa Trzecieskiego na terenach należących do Karola Klobassy-Zrenckiego. Muzeum powstało w 1961 r. i jest placówką wyjątkową w swoim rodzaju, ponieważ funkcjonuje na terenie wciąż czynnej kopalni ropy naftowej. Ekspozycje w tzw. domu Łukasiewicza i warsztacie przenoszą turystów do czasów pionierskich, gdzie dzięki hologramom i słuchowiskom możliwe jest spotkanie z samym Ignacym Łukasiewiczem. Najcenniejszymi, a zarazem najbardziej niezwykłymi zabytkami są XIX-wieczne kopanki ropy: „Franek”, która została wykonana metodą górniczą w 1860 r. do głębokości 50 m, pogłębiona za pomocą wiertnicy do głębokości 150 m oraz „Janina” ręcznie wykopana w 1878 r. do głębokości 132 m, a następnie pogłębiona wiertnicą ręczną do głębokości 250 m. Skansen Przemysłu Naftowego i Gazowniczego w Bóbrce wyróżnia się nie tylko w regionie czy kraju, ale jest obiektem na skalę światową.

Zdj. Grzegorz Zarzyka

2. Bardejov

Miasto, którego historyczne centrum zostało wpisane na światową listę dziedzictwa UNESCO w 2000 roku. Położone jest w historycznym regionie Sarysz w kraju Preszowskim. Zachwyca przepięknym Starym Miastem, wokół którego zlokalizowanych jest mnóstwo atrakcji turystycznych, a wśród nich m.in. kościół ewangelicko-augsburski zbudowany na przełomie XVIII-XIX w., dawne Gimnazjum Humanistyczne, które powstało w średniowieczu, kościół katolicki o randze bazyliki mniejszej p.w. św. Idziego (sv. Egidia), późnobarokowa figura św. Floriana, postawiona na pamiątkę pożaru z XVIII wieku, który strawił znaczną część zabudowy miasta. Rynek Bardejova urozmaicają zabytkowe kamienice, które nadają mu wyjątkowego klimatu, a także gotycko-renesansowy ratusz wybudowany w latach 1505-1511. W mieście podziwiać można również baszty i mury dawnego systemu obronnego miasta. Będąc tu warto także zobaczyć eklektyczny kościół zbudowany w latach 1863-69 na wzgórzu po wschodniej stronie miasta wraz z kapliczkami oznaczającymi drogę krzyżową. Jeśli lubicie piękne krajobrazy, warto wspiąć się na wieżę kościoła św. Idziego, z której roztarza się przepiękny widok na kamienice Bardejowa oraz okolicę.

Zdj. Grzegorz Zarzyka

II PROGRAM 3-DNIOWEJ WYCIECZKI

Trzy dni rekreacyjno – krajoznawczej turystyki dla wszystkich miłośników aktywnego wypoczynku na łonie nieskażonej przyrody. W trakcie tej wycieczki będziemy w pełni czerpać z tego co oferuje tutejsza natura. Górskie przejścia szlakami po wolnych od tłumów, a jednocześnie bogatych przyrodniczo i malowniczych okolicach zapewnią nam wyciszenie i niezapomniane chwile obcowania z dziką przyrodą. Regenerację i relaks zagwarantuje nam wizyta w SPA oraz wyjazd do doskonałego uzdrowiska na Słowacji w Bardejowie

1 DZIEŃ

- **Blizne** – kościół drewniany UNESCO. Perła średniowiecznej architektury drewnianej. Wnętrze z cennym zespołem polichromii ściennych.
- **Rymanów Zdrój** – spacer po uzdrowisku z przejściem do Woltuszowej, dawnej wsi łemkowskiej w bezpośrednim sąsiedztwie Rymanowa Zdroju
- **Czarnorzeki** – piesza wycieczka do geologicznego rezerwatu Prądki oraz do wybitnego punktu widokowego na Dziale ze wspaniałą panoramą na Beskid Niski
- **Korczyna Podzamcze** – zwiedzanie, degustacja, i zakupy wina w Winnicy Zamkowej

Zdj. Tomasz Okuniewski

2 DZIEŃ

- **Folusz** – całodzienna wycieczka górska w pasmo Magury Wątkowskiej (846 m) lub inna, równie ciekawa, trasa na terenie Magurskiego Parku Narodowego. Przykładowo proponujemy jeden z poniższych wariantów:
 - Wysokie (657 m) i zwiedzanie Ośrodka Edukacyjnego MPN w Krempnej,
 - Baranie (754 m) i przejście piesze z Olchowca do Huty Polańskiej,
- **Kombornia** – relaks w strefie Wellness i ChocoWine SPA

Zdj. Dwór Kombornia Hotel&SPA ****

3 DZIEŃ

- **Ruiny zamku Makovica** – jadąc drogą od przejścia granicznego Ożenna-Niżna Poljanka w kierunku Bardejova dostrzec można górujące nad wioską Zborov ruiny potężnego niegdyś zamku Makovica.
- **Bardejowskie Kupele** – uzdrowisko, którego sława sięga połowy XIII stulecia. Już wtedy nakazem króla węgier Beli IV pobierano opłaty za kąpiel w leczebnych wodach. Do bardejowskiego zdroju przybywały przez wieki koronowane głowy Europy, jak choćby car Rosji Mikołaj I czy austriacka monarchini Elżbieta Bawarska, której pomnik do dziś zdobi skwer przed jednym z zabytkowych hoteli zdrojowych.
- **Bardejov** – malownicze miasteczko, wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO. Powstało w średniowieczu, lokowane na prawie niemieckim przez śląskich osadników. Dzięki przywilejom nadawanym przez kolejnych monarchów węgierskich miasto otoczone potężnymi fortyfikacjami, organizowano jarmarki, miasto posiadało prawo miecza i kata. Sumą przywilejów było ustanowienie Bardejova Wolnym Miastem Królewskim. Z okresu świetności pozostały świetnie zachowane zabytki gotyckie: bazylika św. Idziego z największą kolekcją oryginalnych ołtarzy gotyckich, ogromny prostokątny rynek z kamiennym gotyckim ratuszem i średniowieczna mieszczańska zabudowa, wypełniająca przestrzeń otoczoną prawie kompletnymi fortyfikacjami.

Zdj. Grzegorz Jarzyka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
Program Interreg V-A Polska - Słowacja 2014 – 2020
oraz budżetu państwa

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

